

Antti Leppänen

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdentalupahakemus

Hakijat: Antti Leppänen

Vireilletulopvm: 24.11.2017

Etuoikeuspvm: 24.11.2017

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Antti Leppäselle kullanhuuhdentaluvan lupatunnuksella HL2017:0040.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Kaivoslaki (621/2011) 6 luku 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdentaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 6,9 ha

Alueen nimi: Mennyt aika

Sijainti: Inari, Palsinoja, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, Hammastunturin erämaa-alue.

Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä

vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaololle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kaivun suorittamiseen lupa-alueella kaivetun maamäärän ollessa enintään 20000 m³ vuodessa.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Hakemuksen mukaisen konekaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdonta-luvan lisäksi ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat. Hakijalla on voimassa oleva, 6.7.2018 annettu ympäristölupa Dnro PSAVI/3355/2017.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle esim. alueella olevan tien muille käyttäjille, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijoiden on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville eläimille tai ihmisille.

Perustelut: Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Edellä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia

haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä välittömästi ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan muissa lupamääräyksissä.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava 6000 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamisesta sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §.

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän, käsiteltävän maa-aineksen ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alue on helposti saavutettavissa ja alueella harjoitetaan koneellista kullanhuuhtontaa. Vuotuinen käsiteltävä maamäärä on enintään 20000m³.

Ilmoitus kullanhuuhtonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhtontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä Ivalon paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhtontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhtontaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhtonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhtontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhtontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhtontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhtontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 § ja 169 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Rakentaminen

Hakemuksessa ei ole haettu rakennuslupaa. Majoitus ja huolto toteutetaan viereisen kullanhuuhdontalupa-alueen Kultarohmut kautta. Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta rakentamiseen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan Metsähallitukselta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 15.6.2018 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 15.6.2018.

Lausuntopyyntö ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyyntö ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 16.5.2018
Ivalon paliskunta ei ole toimittanut lausuntoa kyseiseen hakemukseen liittyen
- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 16.5.2018
Metsähallituksen lausunto 12.6.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Antti Leppäsen kullanhuuhdontalupahakemusta HL2017:0040. Haettu alue sijaitsee Ivalojokeen

laskevan Palsinojan ja sen sivu-uomien varrella, Hammastunturin erämaa-alueella Inarin kunnassa. Alueella (6,9 ha) on tarkoitus aloittaa koneellinen kullankaivu. Käsiteltävä maamäärä on hakijan mukaan enintään 20 000 m³ kaivukaudessa ja toiminta tapahtuu yhdellä tai kahdella kaivuyksiköllä.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa kiinnittämään huomioita ilmoitettuihin kaivumääriin. Kullanhuuhdentalupahakemuksessa kaivumääräksi on ilmoitettu enintään 20 000 m³ vuosittaiselle kaivumäärälle. Ympäristölupaa Pohjois-Suomen aluehallintovirasto ei ole vielä myöntänyt.

Hakijoiden esittämistä tiedoista poiketen alue ei kuulu metsätalousalueeseen, vaan on erämaalain mukaista erämaa-aluetta ja sijaitsee Inarin kunnassa (ei Sodankylän kunnassa).

Tällä hetkellä hakemusta koskevalta alueelta ei ole tiedossa uhanalaisten lajien esiintymiä tai luontotyyppejä, jotka vaativat erityistä huomiota.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 16.5.2018

Inarin kunnan lausunto 30.5.2018

Inarin kunta ilmoittaa lausunnossaan, että voimassa olevien kaavojen kannalta hakemuksesta ei ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 16.5.2018

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 11.6.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Lapin ELY-keskuksen lausuntoa Antti Leppäsen kultanhuuhdentalupahakemuksesta HL2017:0040 (pinta-ala 6,9 ha). Lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi. Haettu alue sijaitsee Hammastunturin erämaa-alueella (EMA120009), Palsinojan varrella Inarin kunnassa.

Toiminnan suunniteltu maankäyttö on enintään n. 20 000 m³/vuosi. Toimintaa tehdään yhdellä kaivuyksiköllä, johon kuuluu yksi tai kaksi kaivinkonetta (max 20 tonnia).

Hakijalla on nyt haettavan alueen vieressä voimassa oleva konekullanhuuhdonta-alue Kultarohmut (HL2012:0058) ja Tukesissa vireillä oleva kultanhuuhdentalupahakemus Yksinäisyys ja uhma (HL2017:0006). Alueiden yhteispinta-ala on n. 19 hehtaaria.

Näille kaikille on yhteisesti haettu ympäristölupaa (PSAVI/3355/2017). Lupahakemuksessa suunniteltua toimintaa on kuvattu seuraavasti:

- Vuosittain arvioidaan maa-ainesta käsiteltävän maksimissaan 30 000 m³. Toimintaa harjoitetaan enintään kahdella kaivuyksiköllä, joihin molempiin kuuluu erottelulaite, vesilinja ja 1-2 (max 30 t) kaivinkonetta. Prosessityössä käytetään mahdollisuuksien mukaan 2-5 tonnin minikaivukoneita ja puskukonetta esimerkiksi maisemointitöissä.
- Huuhdonnassa käytetään suljettua kiertovesijärjestelmää. Allasjärjestelmässä on vähintään 2 -5 erillistä allasta, joiden vähimmäistilavuus on 360 m³. Poikkeustilanteita

varten haetaan lupaa ottaa täydennysvettä Palsinojasta maksimissaan 400 l/min. Tarvittaessa ylivuotovedet imeytetään kaivospiirin maaperään.

- Hakija hakee myös oikeutta siirtää Palsinojan ja Jäkäläisenojan uomaa tarvittaessa.
- Polttoöljyä käytetään vuodessa maksimissaan 10 000 litraa. Se tuodaan ja varastoidaan alueella pienemmissä erissä maksimissaan 1 000 litraa kerrallaan.

Haettavana olevalla kullanhuuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja tai petolinnun pesäreviirejä.

Alueelta ei kaikilta osin ole tehty ympäristöhallinnon toimesta systemaattisia uhanalaisinventointeja, vaan tiedot perustuvat otantaluonteisiin inventointeihin ja kasviharrastajien ilmoittamiin esiintymätietoihin. Näin ollen alueella saattaa olla uhanalaisten ja direktiivilajien esiintymiä, jotka eivät ole ympäristöhallinnon tiedossa.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdonta-alueen käyttöjärjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelullaista kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Vesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena, että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhdonta-alueen otettava huomioon siten, että joen tai puron varsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä.

Edellä mainitut seikat huomioiden Lapin ELY-keskus ei näe estettä kullanhuuhdonta-alueen myöntämiselle. Hakemuksen mukainen toiminta edellyttää kuitenkin ympäristölupaa ja sitä ei voida käynnistää ennen ympäristölupa-asian käsittelyä.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 16.5.2018
Saamelaiskäräjät ei ole toimittanut lausuntoa kyseiseen hakemukseen liittyen

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 16.5.2018
Saamelaiskäräjien lausunto 13.6.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaismuseo Siidalta lausuntoa Antti Leppäsen kultanhuuhdonta-lupahakemuksesta HL2017:0040. Saamelaismuseo Siida on

saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Antti Leppänen hakee koneellista kullanhuuhtontalupaa 6,9 ha:n alueelle seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Hakemusalue sijaitsee Inarin kunnassa, Kutturantien pohjoispuolella, Ristiinamoroston eli Multatunturin luoteispuolella, Palsinojan latvoilla. Lupahakemusalue haaroo Palsinojan latvauomasta kolmena kapeana kaistana ylös loivasti nousevaan rinteeseen. Lupahakemusalue rajautuu pohjoisosastaan hakijan toiseen lupahakemusalueeseen HL2012:0058 Kultarohmut. Palsinoja laskee pohjoisessa Ivalojokeen. Hakijan kullanhuuhtonta-alueet ovat Palsinojan eteläisimmät.

Antti Leppänen hakee kullanhuuhtonnan konekaivulupaa 6,9 hehtaarin alueelle seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Hakemuksen mukaan tarkkaa toiminnan laatua on mahdotonta kuvata ennen perusteellisia tutkimuksia. Lopullinen kaivutapa varmistuu koneellisen koekuopituksen jälkeen. Hakijan ilmoittaman aikataulun mukaan 1. vuotena tehdään tutkimustyötä, valmisteluita ja aloitetaan toiminta. Varsinaista kaivutyötä tehdään vuosina 2-9 ja maisemointi ja lopputyöt 10. vuotena. Toiminnan maksimivolyymiksi ilmoitetaan yksi kaivuyksikkö, johon kuuluu 1-2 kpl tela-alustaista, ympäripyörivää kaivinkonetta, kooltaan enintään 20 tonnia. Apukoneena ongelmatilanteissa käytetään ylimääräistä kaivinkonetta. Valmistelutyössä käytetään todennäköisesti noin 20 tonnin kaivinkonetta ja pitkäkestoisessa rikastustyössä alle 8 tonnin kaivinkonetta. Vuosittaiseksi kaivumääräksi ilmoitetaan enintään 20.000 m³.

Hakija ilmoittaa, että alueelle ei tarvitse rakentaa, koska majoitus ja huolto tehdään hakijan toiselta lupahakemusalueelta HL2012:0058. Tarvittaessa toiminnan laajentuessa majoitutaan asuntovaunussa, lisäksi pystytetään umpi- tai avolaavu sekä telttasauna. Rakenteista poistetaan pressut talveksi.

Alueella ilmoitetaan kaivettavan hehtaari kerrallaan, jonka jälkeen kaivualue ennallistetaan. Kaivukuopat tasoitetaan ja sivuun siirretty orgaaninen aines laitetaan pintakerrokseksi. Maisemoinnissa ilmoitetaan käytettävän mahdollisesti puskutraktoria. Hakijalla ei ole voimassaolevaa ympäristölupaa, hakemuksen liitteenä on ilmoitettu olevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, mutta se ei ole lausunnolle tulleen hakemuksen liitteenä.

Hakija pyytää kaivosviranomaista huomioimaan AVI:n ympäristölupia koskevan linjauksen, jonka mukaan pilaantumattoman, maisemointiin käytettävän maa-aineksen väliaikainen läjitys ei muodosta sellaista kaivannaisjätteen jätealuetta, josta olisi laadittava erillinen jätehuoltosuunnitelma tai annettava vakuus.

Hakijan mukaan alue ei ole luonnontilaista erämaata, suojelualuetta eikä sen käyttöön kohdistu rajoituksia. Lupahakemusalue on kuitenkin Pohjois-Lapin maakuntakaavassa Hammastunturin erämaa-aluetta (SE-6515), jonka kehittämisperiaatteena on, että alueen

erämaaluonne säilytetään, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen tarpeet turvataan ja kehitetään alueen luonnon monipuolisen käytön edellytyksiä. Lisäksi alue on Natura-alueita Hammastunturin erämaa FI 130 0203. Lupahakemusalue kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja on Ivalon paliskunnan poronhoitoalueella. Poronhoitolain 2.2 § mukaan se on erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle.

Lupahakemusalueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Lähin RKY-alue, Ivalojoen kulta-alue sijaitsee lupahakemusalueesta noin 2 km länteen. Kyseisellä alueella ei ole myöskään muinaismuistolain (295/1963) suojeltavia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alue on tarkastettu kulttuuriperinnön osalta syksyllä 2017.

Hakijalla on vierekkäin kaksi lupahakemusaluetta HL2017:0040 Mennyt aika ja HL2012:0058 Kultarohmut, jotka muodostavat yhteensä 11,9 ha yhtenäisen alueen. Hakemuksen mukaan lupahakemusalueella Palsinojan kurussa ja 2 km:n säteellä lupahakemusalueesta HL2017:0040 on 16 kpl kullanhuuhtontalupia, yhteensä noin 62 ha ja 6 kpl kullanhuuhtontalupahakemuksia, yhteensä noin 23 ha. Osa näistä alueista sijaitsee valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä Ivalojoen kulta-alue.

Saamelaismuseo Siida toteaa, että yksittäisenä lupahakemusalueena HL2017:0058 ei tässä laajuudessa uhkaa eikä vähennä alueen kulttuuriperintöarvoja, mutta toimintaa valvojan viranomaisen on arvioitava, kuinka paljon alue kokonaisuudessaan kestää koneellista kullankaivua menettämättä niitä maisema- ja suojeluarvoja, joita alueella on. Kullanhuuhtontalupa-hakemusten kokonaisvaltaiselle tarkastelulle on selkeä tarve tilanteessa, jossa yksittäiset, pinta-alaltaan pienet huuhtonta-alueet käytännössä muodostavat suuren yhtenäisen alueen. Suuruudeltaan enintään 7 hehtaarin vierekkäisiä kullanhuuhtonta-alueita tulisi voida käsitellä laajempina aluekokonaisuuksina, esimerkiksi jokilaaksoittain tai muuten alueittain, jotta kullanhuuhtonnan kokonaisvaikutuksia voidaan arvioida maiseman ja luonnonympäristön kannalta.

Näin ollen Saamelaismuseo Siida kehottaa TUKESia vastaavana lupa- ja valvontaviranomaisena käsittelemään kullanhuuhtontalupahakemuksia alueellisina kokonaisuuksina ja arvioimaan niiden yhteisvaikutuksia kyseisen alueen kulttuuriperintöön ja luonnonympäristöön ja erityisesti maisemaan.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvan 6.7.2018 (Dnro PSAVI/3355/2017 Päätöksessä on käsitelty ympäristövaikutuksia kyseisen hakemusalueen osalta.

Muut lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu on 700 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Katja Palo, puh. 029 5052 191, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Pasi Molkoselkä
ylitarkastaja

Katja Palo
ylitarkastaja

LIITTEET	Liite 1. Valitusosoitus Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000) Liite 3. Selvitys kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteistä Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen Liite 5. Panttaussitoumus
TIEDOKSI	Inarin kunta Ivalon paliskunta Lapin ELY-keskus Metsähallitus Saamelaiskäräjät Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä

- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

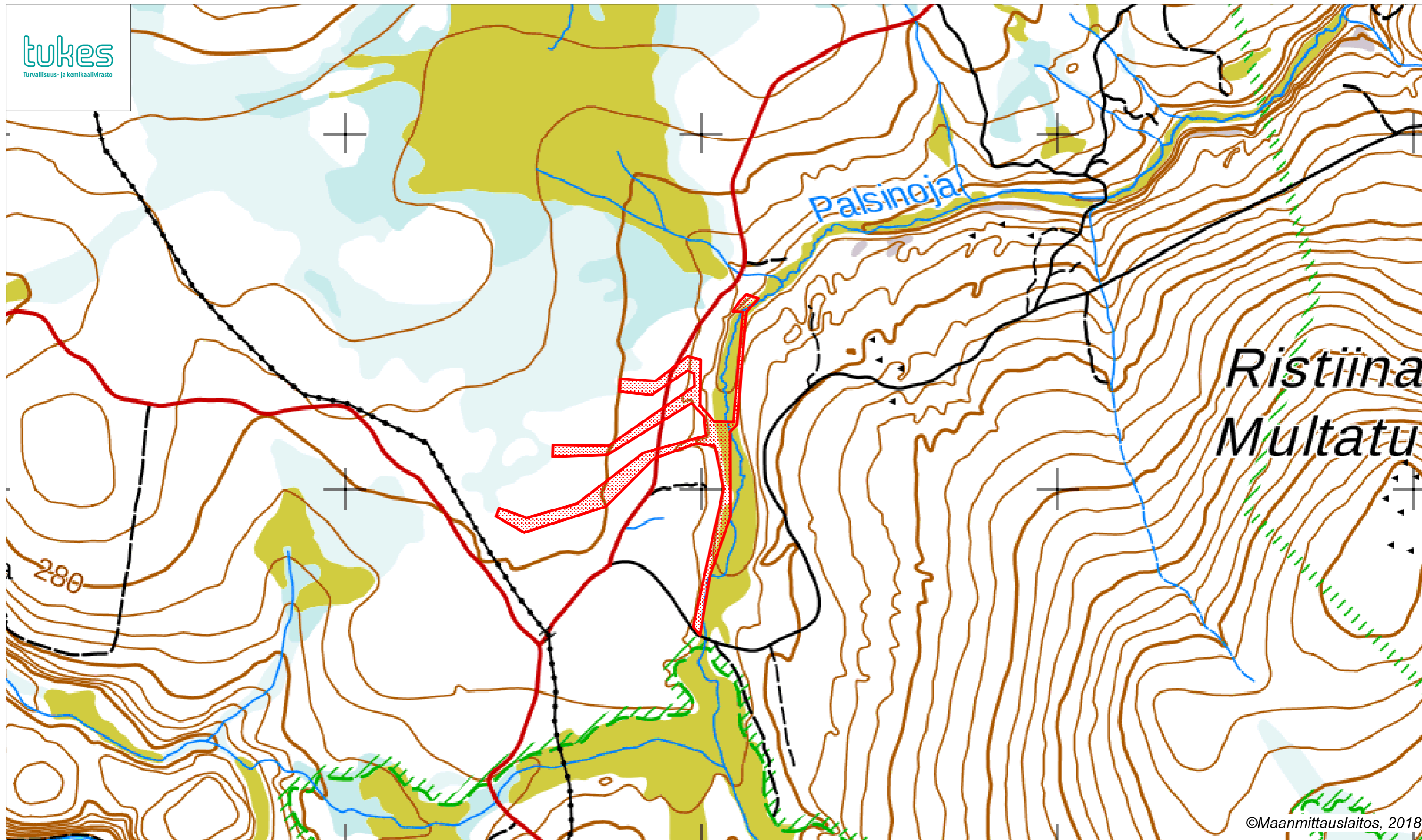
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi

Kartta kullanhuuhdonta-alueesta

(kartan mittakaava ohjeellinen)

© Maanmittauslaitos

HL2017:0040
Mennyt aika

Leppänen Antti

Selvitys kullanhuudontaluvan HL2017:0040 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuudonnasta

Kullanhuudonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuudontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 253. Hakemuksia on vireillä 102. Hakemuksista yhteensä 36 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvulle. Näistä 14 kpl on sellaisia, jotka ovat tarkasteluhetkellä voimassa ja sisältyvät siten sekä hakemuksiin että voimassaoleviin lupiin (lähde: Kaivosrekisteri 28.1.2019). Lisäksi kullanhuudontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20 %.

Kullanhuudonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuudonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuudontaa harjoitetaan. Kullanhuudontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomaisena on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuudontalupa-alue HL2017:0040 (6,9 ha) sijoittuu Ivalon paliskunnan alueelle ja Hammastunturin erämaa-alueelle.

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 286000 ha, Hammastunturin erämaa-alueen pinta-ala on 182231 ha ja Natura 2000-alueen pinta-ala on 154093 ha. Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuu 131 kpl lainvoimaisia kullanhuudontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä 515 ha. Kyseisen lupa-alueen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 16 kpl noin 62 ha. Alueen lähistöllä olevat lupa-alueet ovat olleet pääsääntöisesti kullanhuudontakäytössä vuosikymmenien ajan. Alueen läheisyydessä on vireillä myös 6 kpl kullanhuudontalupahakemuksia pinta-alaltaan noin 23 ha.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa konekaivua, vuotuinen kaivumäärä 20 000 m³. Hakemuksen mukainen toiminta vaatii ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan. Toimivaltainen ympäristölupaviranomaisena on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Luvan saajalla on 6.7.2018 annettu voimassa oleva ympäristölupa (Dnro PSAVI/3355/2017).

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma on päivitetty 17.12.2012 ja se on Ympäristöministeriön vahvistettavana.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuudonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.

2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohdan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.

3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.

4.) Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.

5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeus-sopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty.

Lupa-alueen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset + lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km².

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuuhdontaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja viranomaispäätöksissä annetut velvoitteet ja hakijoiden aiempi toiminta alueella, voidaan todeta, että kullanhuuhdontaluvan HL2017:0040 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa olennaisesti heikennä saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta.

Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Hakija on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuuhdontalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella mitään kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä. Lupakäsittelyn yhteydessä ei myöskään ole tullut esiin luvan aiemmasta, saman sisältöisestä toiminnasta mitään sellaisia seikkoja, että toiminnan jatkamiselle olisi kaivoslain mukaista estettä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Metsähallitus retkikartta www.retkikartta.fi

Erämaalaki (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910062>)

Hammastunturin erämaa-<https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Csarja/c142.pdf>

Kaivosviranomaisen toimittaa yllämainitut dokumentit tarvittaessa paperisena niin pyydettyessä